

Φ Ο Ρ Μ Ι Γ Ε

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

«Ἄγε μοι, λίγεια φόρμιγξ»

«... κελάδει Δώριον φθάν» (Συνέσιος).

ΕΤΟΣ Α΄. — ΑΡΙΘΜΟΣ 11.

ΓΡΑΦΕΙΑ: 48—Ὁδὸν Πραξιτέλους—48

ΑΘΗΝΑΙ, Παρασκευὴ 1 Μαρτίου 1902.

ΤΕΘΗΤΩ ΦΡΑΓΜΟΣ

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν διὰ νόμου, ἢ ἄλλου τινος συντελεστικοῦ μέσου, ἐτίθετο φραγμὸς τις ἀνυπέροβλος πρὸς διατήρησιν τῆς μουσικῆς ἰδιοκτησίας τῆς ἀνηκούσης τὴν ἐκλιπούσαν φιλόπονον καὶ μουσοτραφῆ ἐκείνην γενεάν, τὴν διακοιθεῖσαν ἀείποτε ἐπὶ γονιμότητι μουσικῆς φαντασίας, καὶ φροντίσασαν νὰ περιβάλλῃ ἅπαντα γενικῶς τὰ τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν θεόπνευστα ποιήματα διὰ τῶν ἀριστοτεχνικωτέρων καὶ ἁρμονικωτέρων μουσικῶν γραμμῶν.

Τὴν εὐχὴν ταύτην ἐκφράζομεν σήμερον λαβόντες ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἀναδιφήσεως τῆς πληθώρας τῶν μουσικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱσμάτων τῶν ἀποσταλλέντων ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῷ μουσικῷ τεύχει τῆς «Φόρμιγγος», ἅτινα οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἀντιγραφὴ αὐτῶν τῶν ἀρχαίων μουσικῶν μελῶν, διαποικιλλομένων μόνων ὑπ' ἀτέχνων καὶ κακοῦχων μουσικῶν γραμμῶν, τῆς ἐμπνεύσεως ἐννοεῖται τοῦ ἀντιγραφέως. Ὅχι μόνον δὲ ἐκ τῆς ἀναδιφήσεως τῶν μουσικῶν τούτων χειρογράφων ἐγεννήθη ἡμῖν ἡ ἰδέα τῆς ἐκφράσεως τῆς ἀνωτέρω εὐχῆς, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς τῶν νεωτέρων μουσικῶν βιβλίων, ἅτινα καὶ ταῦτα οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ πιστοτάτη ἀντιγραφὴ τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν μελωδημάτων, ὑποστάντων καὶ τούτων ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν αὐτῶν, ποῦ μὲν περιτομὴν ἀνεπιτυχῆ καὶ κακόζηλον, ποῦ δὲ ἐπέκτασιν ἀνούσιον ἀτέρωπῳ ἐν τῇ ἐκτελέσει τὴν ἀκοὴν κατακλιούσαν τερατωδῶς δὲ παραμορφῶσαν τὴν ἁρμονικωτάτην παλαιὰν γραμμὴν, πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ οὖς τοῦ ἐκκλησιαζομένου ἐκπαλαί ἀρκούντως ἔχει ἐξοικειωθῆ.

Σημειωτέον δέ, ὅτι διὰ νὰ ὑποστηρίξωσιν οἱ ἐκδοταὶ τῶν μουσικῶν τούτων βιβλίων τὴν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων μαθημάτων ἑαυτῶν βεβήλωσιν καταγινώσκουσιν καὶ ἀμουσίαν ἀκόμη εἰς τοὺς παλαιοὺς μουσικοὺς, τοὺς γίγαντας ἐκείνους τῆς μουσικῆς μας, τοὺς παραδόντας ἡμῖν πλῆρες σύστημα καὶ τέλειον, οὐχὶ δὲ ὡς οὗτοι ἡμιτελεῖς φυλλάδας κοί βιβλία, ἐπιμελῶς μόνον καὶ ὑστεροβούλως γαρνιρισμένα διὰ πομπῶδων τίτλων καὶ γελοίων διαφημύσεων.

Διὰ τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν δὲν ἐννοοῦμεν νὰ μειώσωμεν τὴν μουσικὴν παιδείαν καὶ ἀξίαν τῶν ἐκδιδόντων τοιαύτας φυλλάδας, οὐδ' ἐννοοῦμεν αἰ ὑπὸ τύπον κρίσεων γραμμαὶ αὐταὶ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πυξίς τῶν σκέψεων

καὶ τῶν κρίσεων τῶν ἀναγνώστων μας, πλὴν ἀλλ' ὅμως δὲν ἐννοοῦμεν καὶ νὰ μὴν εἰπώμεν ἀπροκαλύπτως ὅτι ὀφείλουσιν οἱ κύριοι οὗτοι, οἰοιδίποτε καὶ ἂν ᾧσιν, νὰ σέβωνται περισσότερον τὴν μουσικὴν ἰδιοκτησίαν τῶν παλαιῶν μουσικοδιδασκάλων καὶ νὰ μὴ θέτωσι χεῖρα βέβηλον ἐπὶ μουσορρηγιμάτων, ἅτινα ἐχρησίμευσαν αὐτοῖς ὡς βάσις τῆς μουσικῆς τῶν παιδεύσεως, ἐτι δὲ μᾶλλον ὀφείλουσι νὰ μὴ ἐκφράζονται τοσοῦτον περιφρονητικῶς καὶ ἀνευλαβῶς κατὰ τῶν συνθετῶν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους καίτοι οἱ κύριοι οὗτοι θεωροῦσιν ἀμούσους, ἐν τούτοις δὲν παύουσι τοῦ νὰ καπιλεύωνται ἀναιδῶς καὶ ἀυστολῶς τὴν μουσικὴν φαντασίαν αὐτῶν τούτων τῶν περιυβριζομένων.

Ἀναδιφήσατε τὰς ἐκδιδόμενας σωρηδὸν φυλλάδας τῶν κυρίων τούτων καὶ ὄψεσθε καταφανῆ τὴν ἀλήθειαν τῶν γραφομένων μας.

ΓΝΩΜΙΚΟΝ ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

«Ἐχει γὰρ τινα καὶ καθ' ἑαυτὸ τὸ ἴδιον ἡδονὴν μετὰ τῆς ὀφελείας. Τὸ μὲν γὰρ κέρος αὐτοῦ τὸ προηρούμενον, τὸ εἰς τὸν Θεὸν ἕμνους λέγειν, τὸ τὴν ψυχὴν ἐκκαθαίρειν, τὸ μεταρσίον ποιεῖν τὸν λογισμὸν... ἔχει δὲ μετὰ τούτων διὰ τῆς μελωδίας καὶ ἡδονὴν πολλὴν καὶ παραμυθίαν τινὰ καὶ ἄνεσιν καὶ σεμνὸν ποιεῖ τὸν ἴδιον... Κἂν γὰρ μοιραῖς ἀσελγῆς ὁ ψάλλον ἢ, αἰδοῦμενος τὸν ψαλμὸν κατακοιμῆται τῆς ἀσελγείας τὴν τρωανίδα κἂν μοιραῖς ἢ κακοῖς βεβαρῶμενος, καὶ ἐπὶ ἀθνήμας κατερόμενος, κατακηλούμενος ἐπὶ τῆς ἡδονῆς, κενεῖται τὸν λογισμὸν, πτεροῖ τὴν διάνοιαν καὶ μεταρσίον ἐργάζεται τὴν ψυχὴν.»

(Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος)

ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΑΡΤΙΝΟΥ

Ἐπισκόπου Γόρτυνος

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ Ἡ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΑΥΤΗΣ

(Συνέχεια ἰδὲ 10ον φύλλον)

Μέχρι τοῦ τετάρτου αἰῶνος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔψαλλεν ἅπας ὁ λαός. Ἄλλ' ἐπειδὴ οἱ ἕμνοι σὺν τῇ ἐξαπλώσει καὶ ἐδραϊώσει τῆς πίστεως ἐπληθύνοντο, καὶ ἐπειδὴ συνήθως χασμωδία συνέβαινον, ἐκρίθη ὡς εὐσχημον καὶ εὐρυθμον νὰ ὑποκαταστήσῃ τὸν λαὸν οἱ ψάλται διὰ τῶν δύο χορῶν. Ὅθεν ἡ ἐν Λαοδικείᾳ σύνοδος τῷ 360 μ. Χ. θεσπίζει. «Μὴ δεῖν πλέον τῶν κανονικῶν ψαλτῶν ἐπὶ τὸν ἄμβωνα ἀναβαινόντων καὶ ἀπὸ διφθέρας ψαλλόντων ἑτέρους τινὰς ψάλλειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Καν. 15. Ἡ φράσις ἀπὸ διφθέρας, δίδει νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι καὶ πρὶν τοῦ Δαμασκηνοῦ ὑπῆρχον συμβολικοὶ χαρακτῆρες, δι' ὧν παρίστατο ἡ ψαλμωδία, ἡ

τις ἐγγεγραμμένη ἦν ἐπὶ τῆς διφθέρας (μεμβράνης), αἵτινες ὅμως περισσώτερες μέχρι Δαμασκηνοῦ, ἐγένοντο ἀφορμὴ, ἵνα προκύψῃ τὸ πνεῦμα τῆς ψαλμωδίας ἐν συστήματι μουσικῆς διατετυπωμένον, ὅπερ ἀπλοποιήθην ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων τριῶν γνωστῶν μουσικοδιδασκάλων, διήκει μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ὅτι δὲ ὑπῆρχον μέλη διατετυπωμένα καὶ πρὸ τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὑπονοεῖται καὶ ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦ χωρίου τοῦ Μ. Βασιλείου, λέγοντος πρὸς τὸν κληρὸν τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ Ἐκκλησίας «τὰ νῦν κεκρατηκότα ἔθνη πάσαις ταῖς τοῦ βίου ἐκκλησίαις συνωδᾶ ἐστί καὶ σύμφωνα. Ἐκτὸς νυκτὸς γὰρ ὀρθρίζει παρ' ἡμῖν ὁ λαός, ... τελευταῖον ἐξαναστάντες τῶν προσευχῶν εἰς τὴν ψαλμωδίαν καθίστανται νῦν μὲν δι' ἡ διανεμηθέντες ἀντιψάλλουσιν ἀλλήλοις. Ἐπειτα πάλιν ἐπιτρέψαντες ἐνὶ κατάρχει τοῦ μέλους, οἱ λοιποὶ ὑπηροῦσι, καὶ οὕτως ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῆς ψαλμωδίας τὴν νύκτα διανεμοντες μεταξὺ προσευχομένων.» Λέγομεν δὲ ὑπονοεῖται, διότι ὁ Μ. Βασίλειος ἐγεννήθη τῷ 329 καὶ ἀπέθανεν τῷ 379. Ἡ δὲ ἐν Λαοδικείᾳ σύνοδος συνεκροτήθη τῷ 364 ὥστε ὁ Μέγας Βασίλειος, ὅτε ἔγραψε πρὸς τὸν κληρὸν τῆς Νεοκαισαρείας ἦν ἐν γνώσει τοῦ 15 καὶ 17 κανον. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου, καὶ τοῦ ἀπὸ διφθέρας ψαλλόντων». Ὅτι λοιπὸν φωνητικὴ μουσικὴ ἐπὶ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων ὑπῆρχε, καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου τὰ μέλη διὰ συμβολικῶν χαρακτῆρων ἐπὶ διφθερῶν γεγραμμένων ἐψάλλοντο, ἱκανῶς ἐδηλώσαμεν. Τίνας δὲ οἱ συμβολικοὶ χαρακτῆρες οὗτοι, οὐδὲ ὅπως τὸ γ' ἐφ' ἡμῖν γινώσκωμεν. Ἄλλως δὲ τοῦτο ἀπόκειται.

Πολλοὶ φρονοῦσιν, καὶ μάλιστα τινες τῶν Εὐρωπαϊῶν μουσικῶν, ὅτι οἱ 8 τὴν σήμερον ψαλλόμενοι ἦχοι ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ μέχρις ἡμῶν σωζόμενοι χαρακτῆρες δι' ὧν παρίσταται τὸ τε ποσὸν καὶ ποιὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων, εἰσὶν ἐπινοήμα Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἐπεξηγημένοι ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον ἄλλ' οὐχ οὕτως ἔχει. Τὰ τέσσαρα γένη τῶν ἀρχαίων ἁρμονιῶν, τὸ δώριον, φρύγιον, λυδίων καὶ μισολυδίων ὑπῆρχον καὶ πρὸ Χριστοῦ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ὑπῆρχε περίφημος τις μουσικὸς Τιμόθεος, ὅστις εἰς τὴν ἐπτάχορδον λύραν Τερπάνδρου τοῦ Λαοβίου, πολλῶ αὐτοῦ ἀρχαιότερου, ἐτόλμησε νὰ προσθέσῃ τὴν ι' καὶ ια' χορδὴν καινοτομήσας, ἀφοῦ πρότερον ὁ Φρύνης προσέθετο τὴν η' καὶ θ'. Τοσοῦτον δ' οὗτος τὴν ἀρχαιότεραν μουσικὴν ἐποίησε καὶ ἐκάλλυνεν, ὥστε ἠδύνατο κρούων τὴν λύραν ἵνα ἐξάπτῃ καὶ διεγείρῃ τὸ αἶσθημα, ἢ νὰ χυνοῖ καὶ μαλάττῃ. Οὕτως ποτε ἔσας τὸ φρύγιον μέλος ἐνώπιον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν καιρῷ δειπνοῦ, ἐκίνησεν αὐτὸν ὀρμητι-

κώς επί τὰ ὕλα, καὶ χαλάσας τὴν ἀρμονίαν, ἐπὶ τὴν ἡρεμία, αὐτῆς ἐπανήγαγε. Ταῦτα μαρτυρεῖ ὁ Μ. Βασίλειος ἐν τῷ παραινετικῷ λόγῳ πρὸς τοὺς νέους. Πρῶτος ὁ περὶ μουσικῆς συγγραφεὺς παρ' Ἑλλήσιν ἐστὶν Ἀριστόξενος υἱὸς Μνησίου μουσικοῦ ἀπὸ Τάραντος τῆς Σικελίας. Οἷτος κατ' ἀρχὰς τὴν φιλοσοφίαν ἀσπασάμενος ἐπεδόθη καὶ εἰς τὴν μουσικὴν διακούςας τοῦ τε πατρὸς του καὶ Λάμπρου τοῦ Ἐρυθραίου. Εἶτα ἐξ νοσίου τοῦ Πυθαγορείου καὶ τέλος τοῦ Ἀριστοκλέους. Συνέγραψε δὲ τρία μουσικῆς βιβλία τῷ 322 π. Χ. ἕτινα ἀναγνόντες οἱ μεταγενέστεροι Εὐκλείδης, Νικόμαχος ὁ Γερρασιῆς, Θέων ὁ Σμυρναῖος, Ἀριστείδης ὁ Κυντιλιανός, Κλαύδιος ὁ Πτολεμαῖος, Ἀλυπίος, Βακχέτιος ὁ γέρον, καὶ ὁ φιλόσοφος Γαυδέντος, προσέθετο ἕκαστος τὰ ἑαυτοῦ χρήσιμα πρὸς τελειοποίησιν. Ὁ τελευταῖος μάλιστα ἐν τῷ εἰσαγωγῇ αὐτοῦ ἀναφέρει περὶ φθόγγων διαστημάτων καὶ τρόπων, ἀναγράφων τὰ σημεῖα τῶν φθόγγων κατὰ τὰς τρέπους ἐν τῷ δικτυοῦ καὶ γενεῖ. Οἱ 4 οὗτοι τρόποι εἰσὶν οἱ προρηθέντες.

Περὶ μουσικῆς ἔγραψαν καὶ οἱ κατὰ τὸν Β' αἰῶνα μ. Χ. Πλούταρχος καὶ Λουκιανός, ὡς καὶ ὁ Ἀθήναιος. Ὁ δὲ Μάρκος Μεθόμιος, τὰ συγγραμματα, διαγράμματα καὶ σημεῖα τῶν 7 μουσικῶν Ἑλλήνων Εὐκλείδου, Νικόμαχου, Ἀλυπίου, Γαυδεντίου, Βακχέτιου καὶ Ἀριστείδου εἰς ἓν συνοψιάμενος ἐξέδωτο εἰς βιβλίον μίαν, μετὰ σχολίων καὶ λατινικῆς μεταφράσεως ἔργον περισπούδαστον καὶ φῶς ἀπλεστον εἰς τοὺς περὶ τὴν μουσικὴν τότε ἀσχολουμένους διαχόν. Διεδόθη δὲ τοῦτο ἐξόχως ἐν τῇ Ἰταλίᾳ. (*Ακολουθεῖ).

Θεορμότατα παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. Συνδρομηταὶ τῆς «Φόρμιγγος», ὅπως εὐταρεστούμενοι ἀποστείλωσι ταχυδρομικῶς τῇ διευθύνσει ταύτης τὴν «ἐπιτελήσαν ἴαν πολιτικοτάτην διὰ τὴν τακτικὴν ἔκδοσιν τῆς συνδρομῆς των, καθὼς ἔχομεν μέχρι τοῦδε ὑποβληθῆ εἰς δαπάναν οὐκ ὀλίγαν, ὅπως καταστήσωμεν τὸ φύλλον ἡμῶν ἀντάξιον τοῦ ἡνθλοῦ αὐτοῦ προορισμοῦ.

Π Ε Ρ Ι

ΤΟΥ ΠΩΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΕΘΑΙ ΔΗΜΩΔΕΙΣ ΜΕΛΩΔΙΑΣ συνδεόμενος τῷ β'. ἐπιτόπιον τῶν ἀρχαίων ὁσθημῶν.

Ὅτι ὁ τῶν ἀρχαίων β' ἐπιτόπιος ἢ Κανονικός λεγόμενος ῥυθμὸς ἀπαντᾷ ἐν πλείστοις δημοτικῶς ἔσκασι, ἰδίᾳ δ' ἐν τοῖς σοροτοῖς κελουμένοις ἐθνικοῖς ἡμῶν χοροῖς, ὡς ἀρθότατα παρατηρεῖ ὁ φίλος ἡμῶν κ. Ἰω. Σακελλαρίδης, τοῦτο ἀναμφίλεκτον. Τοῦθι ὑπερῶς ἡμῖν πρόκειται δύσκολον καὶ σπουδαϊότερον, εἶναι τὸ πῶς δυνάμεθα νὰ τονώσωμεν τὰς πόδας τὸν ῥηθέντα ῥυθμὸν ταυτιζόμεναις δημοτικῶς μελωδίαις τηροῦντες ἀριβῶς τὴν εὐρυθμίαν καὶ χάριν ἐν τῇ ἐξαγγελίᾳ αὐτῶν. Ἐὰν μελίωμεν τούτους ἐν τακτικῷ καὶ κανονικῷ χρόνῳ, ὡς ἐν γένει τὰ ἄλλα διάφορα ἔσκατα, ὀφείλομεν ἢ, ὡς ὁ κ. Σακελλαρίδης, ποιοῦμενοι ἐπτάσημον ἔκαστον τῶν ῥυθμικῶν κῶλων νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἀγωγήν ταύτην χ' τούτεστι

χρόνον στρογγύλον, ὡς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι ἐπιτροχόντα πλέον τοῦ δέοντος, ὅπότε διὰ τὸν ὄρθαλμὸν καὶ λύκειον ὄντα εἶναι ἐπιτόπιον ν' ἀντιληφθῆ καὶ συλλαβὴ οὗτος εἰπεῖν, διὰ τὴν γοργύτητα, τὸν εἰρμὸν τῶν χαρακτήρων ἢ τ' ἀνάπαλιν τὴν ἀγωγήν ταύτην χ' τούτεστι χρόνον περιπλέον ποιῶντα τὴν βραδύτητα πλέον τοῦ δέοντος διὰ μέσου φθόγγων συνθέτων συμπύσσοντες τὸ ἐπτάσημον εἰς ἓνα μικρότατον χρόνον, ἀλλὰ καὶ οὕτω διὰ τὴν ἐπὶ τῶν χαρακτήρων ἐπισφύρασαι πολυγόρων καταλήγουμεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, ὡς παρακατιόντες ὀψόμεθα Μέσσην δὲ ἢ οἰκονόμησθε ἄλλην ἀγωγήν ἂν μεταχειρισθῶμεν προσκυρούμεν ὀψόμεναις

Ἦχος π ρ χ

Τ ε ε ε ε τε ε ε τε ε ε ε ε τε ε ε

Ἄσκατε ὡς ἔχει τὸ ἔσκα, καὶ ὕψασθε καταρατὴ τὴν πλημμελίαν, ὅσοι ἰδίᾳ τυγχάνετε γινώσκοντες ἢ ἀκούσαντες παρ' ἔγχωριῶν μουσικῶν ὀργάνων τὸν χρόνον τούτων. Τοιοῦτόν τι πέπονθε καὶ ὁ κ. Ἄντ. Σιγάλας καταχωρήσας ἐν τῇ ἐκδοθείσῃ αὐτοῦ συλλογῇ τῶν ἐθνικῶν ἔσκατων σελ. 184 δημοῦδες χοροικῶν ἔσκατα τοιοῦτου ῥυθμοῦ.

Σφάλλεται δ' ἐπίσης καὶ ὁ φίλος ἡμῶν κ. Χρ. Γ. Βλάχος ἐν τοῖς μουσικοῖς αὐτοῦ σκαριφήμασι, σελ. 13, τετρασήμον τὸν ῥυθμὸν ποιοῦμενος. Ἡ ἄνω περίοδος τοῦ Ἀλβανικοῦ χοροῦ ἠδύνατο κάλλιον νὰ παρασημασθῆ κατὰ τ' ἄνωτερον διαληφθέντα διττῶς.

α. Ἦχος π ρ χ

Τ ε ε ε ε τε ε ε τε ε ε ε ε τε ε ε

β. Ἦχος π ρ χ

Τ ε ε ε ε τε ε ε τε ε ε ε ε τε ε ε

Ἄλλα φρονόμεν ὅτι πᾶς τις ἐπιχειρῶν ν' ἄσκη τὸ ἔσκα τοῦτο ἢ καὶ ἐν γένει πᾶν ἄλλο τετονισμένον ὑπὸ τὰς γραμμὰς ταύτας, εἴτε κατὰ τὸν ἓνα, εἴτε κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον ἀπαντήσῃ, ὡς ἔσθημεν εἰπόντες, δύσκολιαν καὶ πολλὰκις τοῦτο μελετήσας.

τὰς ἐν λόγω μελωδίαις διακρούοντες αὐτὰς διὰ κατὰ κάθετον γραμμῶν εἰς ῥυθμικὰ κῶλα ἢ τμήματα περιλαμβάνοντα ἕκαστον τρεῖς πληθεῖς ἢ κτύπους, ὧν τὰ χρονικά διαστήματά εἰσιν ἄνω, ἀνάλογα δὲ πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς 3 : 2 : 2 ἢ ἀπλούστερον πρὸς τοὺς 1 1/2 : 1 : 1 ὁ πρῶτος δηλ. χρόνος εἶναι μικρότερος κατὰ 1/2 ἑκατέρου τῶν ἄλλων. Ἐὰν δ' ἐπὶ παραδείγματι οἱ ἄνωτερος ἀριθμοὶ ὑποθεθῶσι παριστάντες δευτερόλεπτα, ἢ πρώτη πληθεῖς διαρκεῖ ἐν καὶ ἡμισυ δευτερόλεπτον, ἢ δευτέρα ἐν μόνον καὶ ἡ τρίτη ὁμοίως ἐν.

Ἡμεῖς ὅμως καταγινόμενοι ἀπὸ πολλοῦ ἐπὶ τὰ τοιαῦτα ἐξεύρομεν ἴδιον τρόπον τοῦ μελίωμεν τὰς τῶν εἰρημένῳ ῥυθμῶν συναδούσας δημοῦδες μελωδίαις ἀπλοῦν καὶ εὐκόλον τῶ τε γράφονται καὶ ᾄδονται.

Ἰδοῦ δὲ παρατιθέμεθα ἐνταῦθα ἐκ τῆς ἡμετέρας Συλλογῆς ἐν τοιοῦτον ἔσκα εἰλημένον ἀπὸ τοῦ στόματος ἡδυμύπου ποιμενίδος πνεόν τὸ ἀρωμα γνησίας Θυρσειοῦ μουσικῆς, καὶ Θεοκριτείου μυροβόλου ποιήσεως.

Λαμβάνομεν τὸν τύπον τοῦ β'. ἐπιτόπιου ὡς ἔχει — — — — — μὴ ἀπλοποιῶντες τοῦτον, τούτεστι μὴ ἀναλύοντες τοὺς μακροὺς εἰς βραχείας χρόνους. Ἐπειδὴ δὲ πᾶς βραχὺς χρόνος εἶναι τὸ ἡμισυ τοῦ μακροῦ, ἐὰν παραστήσωμεν τὸν ἄνω τύπον δι' ἀριθμῶν ἔχομεν τὴν ἐξίσωσιν | — — — — — | = | 1 1/2, 1, 1 |. Ἐπὶ τὸν ἀριθμητικὸν λοιπὸν τοῦτον τύπον ἐρειδόμενοι τονίζομεν

Ῥυθμὸς β'. ἐπίτοπιος. | — — — — — | = | 1 1/2, 1, 1 |

Ἦχος π ρ χ

Μ η καν τα γ' μ η κα αν τα γ η δια α στο μ αν δρι ρ Γυίεμ μ η καν

τα γ η μ η κα αν τα α α γ η δια α στο μ αν δρι ρ βαί

βαί σταυ ρα δελ ρου λα τα προ βα α τα στη στρου γκα ρ βαί

βαί μω ρ η ι μι κρου λα τα α προ βα α τα στρου γκα

Ἐπὶ τὴν ῥυθμοειδῆ δὲ ταύτην ἀγωγήν καὶ τὸ τρόπον τῆς γραφῆς ὠδηγήθημεν παρατηροῦντες μετ' ἐπιστάσιας τὰς κρούσεις τῶν ποδῶν τῶν χορευόντων πρὸς τοιαῦτα ἔσκατα. Τὴν φαινομενικὴν δὲ ταύτην χρονικὴν ἀτάξιν ἀλλ' εὐρυθμοτάτην διδάσκει ἡμῖν αὐτὴ ἡ φύσις. Χορεύετε τὸν Καλαματιανὸν ἢ ἄλλον τινὰ συρτὸν χορὸν: (καὶ δὲν πιστεύομεν ἀμνημονοῦντες τῶν πατρῶν νὰ καταγίνεσθε μόνον εἰς τὴν μαζούρα καὶ ἄλλας τοιαύτας εὐρωπαϊκὰς ὀρχήσεις) πότε γρησε τὸν νοῦν, ὅτι ἐν ἐκάστῳ ῥυθμικῷ κῶλῳ τρεῖς τὸν πόδα ἐναλλάξ κρούετε, ἀλλὰ τὴν πρώτην κρούσιν ποιήσατε διαιρεστοτέρην κατὰ 1/2 ἑκατέρας τῶν ἄλλων ἰσοχρόνων. Ἄντι τῶν ποδῶν κρούσατε τὰς χεῖρας, καὶ τὸ πρόβλημα ἐλύθη.

Ἐπιμένετε δὲ τῇ γνώμῃ ἡμῶν ταύτη ἐπισχυόμενοι καὶ ἐξ ἄλλων. Παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς, ἐντριβεστάτοις περὶ τὰ ῥυθμικά, ὑπάρχει ἀνάλογος ῥυθμὸς ἐπιτέταρτος ἢ ἐνεασημὸς τῶν Σοφῶν καλούμενος, ὅς οὐδὲν ἄλλο εἶναι καθ' ἡμᾶς ἢ ὁ συνδυασμὸς σπονδείου — — καὶ παλιμδακχείου — — — — —, οὕτως ὁ τύπος | — — — — — | = | 1, 1, 1, 1 1/2 | ἢ τοῖς 4 1/2. Ὁ αἰδιμος λοιπὸν Θεόδωρος Π. Π. Φοκαεὺς τονίζων τὰ εἰς τὸν εἰρημένον ῥυθμὸν ὑπαγόμενα ἔσκατα, ἐφύρα ἐπιτήδες τὸν χρόνον τούτων χ' + = 1/2 τιθέμενον κατόπιον 4 τακτικῶν καὶ ἀκεραίων χρόνων ποιεῖται δηλονότι τὸν ῥυθμὸν συγκείμενον οὕτῳ ἐξ 9, ἀλλ' ἐκ 4 1/2 χρόνων. Ἰδοῦ δὲ μεταφερόμεν ἐνταῦθα ἐκ τῆς Πανδώρας (σελ. 100) μίαν περιορισμένην τοιοῦτον ἔσκατος. Καὶ τοιαῦτα πλεῖστα δύναται τις ν' ἀνεύρῃ ἀναφυλλίζων τὴν Πανδώραν, Καλλιφρονων σειρήνα, Μουσικῶν ἀπάνθισμα κλπ.

Σκαρὶ μακάμ ταχίρ, οὐσοῦλ σοφίαν. Ἐκ τοῦ Πα χ +

Κι ιμ δεν ο ο ο λου ουρ ρ ραί δε ε πι ι ζε αγ ρ ρ

Ἡ περίοδος αὕτη ἠδύνατο καὶ ὁμαλωτέζῃς, ἐκάστου ῥυθμικοῦ κῶλου περιλαμβάρον διὰ κανονικοῦ χρόνου νὰ περᾷσθῃ ὡς ἐ- νοντός 9 χρόνων.

Κι ιμ δεν ο ο ο λου ουρ ρ ραί δε ε πι ι ζε αγ ρ ρ

ΜΕΤΡΙΚΗ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ

Ἐν οὐδενὶ κλάδῳ τῆς Κλασσικῆς Φιλολογίας εἶναι τὰ προύοντα τῆς ἐργασίας τῶν Βυζαντινῶν τόσο ταπεινὰ καὶ ἀμοιρα ἀθυποστατότα ἐρέυνης ὅσον ἐν τῇ μετρικῇ. Τοῦτο προέρχεται κυρίως ἐκ τοῦ ὅτι ἡ βῆσις τῆς ἀρχαίας μετρικῆς, ἢ προσωδία, εἶχεν ἐκλείψῃ ἐκ τῆς ζωῆς γλώσσης. Ὅπως ἐν τῇ γραμματικῇ εἶχον κατακτῆσθαι εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἀδιάντητοι πολλοὶ ὄρισμοι καὶ ὀνομασίαι ἐνεκα τῆς ἀλλοιωθείσης φηολογίας, καὶ ὕψισταντο ἐπὶ μόνον ὡς κατὰ συνθήκην ὄροι, τοιοτοτρόπως καὶ ἡ ἀρχαία μετρικὴ ἐνεκα τῆς κατὰ τὸν τονισμόν πλέον ἀπαγγελίας τῶν λέξεων ἀντὶ τῆς ἀρχαίας κατὰ τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν τόσο μάλλον ἐπεσκοπίσθη, καθὼς οἱ Βυζαντινοὶ δὲν εἶχον ὡς φαίνεται, καὶ σαφῆ ἰδέαν ταύτης τῆς κατὰ μικρὸν διὰ τῶν αἰώνων συντελεσθείσης ριζικῆς μεταβολῆς, οὐδὲ τὴν σημασίαν αὐτῆς ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ ἀρχαίου στίχου κατενόουν. Τὰ ἀποτελέσματα δὲ τῆς γλωσσικῆς ταύτης ἀλλοιώσεως ἦσαν πολὺ σπουδαιότερα εἰς τὴν περὶ μετρικῆς θεωρίαν περὶ εἰς τὴν γραμματικὴν, διότι

ἐν ἐκείνῃ μὲν ἐσαλεύθη ἡ βῆσις ὅλη τοῦ συστήματος, ἐν ταύτῃ δὲ μέρη τινὰ μόνον τῆς φηολογίας. Πῶσον μηχανικῶς οἱ Βυζαντινοὶ ἐφῆρμιζον τὰ ἀρχαία μέτρα, μαρτυροῦσι τὰ πολυάριθμα αὐτῶν ποιητικὰ ἔργα ὁ κυρίως Βυζαντινὸς στίχος, ὅστις εἶνε καὶ ἴδιον τῶν Βυζαντινῶν ἐπιπόνημα, ἢ τοῖς ὁ πολιτικός, βραζίζεται ἐπὶ τοῦ τόνου τῶν λέξεων: οὕτως ἐξηγεῖται διὰ τὴν περὶ μετρικῆς ἔργα αὐτῶν εἶνε ἀσήμαντα. Διακρίονται δὲ ταῦτα εἰς δύο γένη, τὰ θεωρητικὰ περὶ ποδῶν καὶ στίχων καὶ τὰ μετρικὰ σχόλια εἰς ἀρχαίους ποιητάς.»

Ἀρχὴ καὶ θεμέλιον πάσης τῆς Βυζαντινῆς Μετρικῆς εἶνε τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ Ἡφαιστίωνος καὶ τὰ εἰς αὐτὸ σχόλια. Ἄλλ' ἐν τῇ περὶ τῶν πηγῶν ἐρέυνῃ ἀνάγκη νὰ διακριθῶσιν ἐκ τοῦ ἀνακρίτου πληθους τῶν εἰς Ἡφαιστίωνα σχολίων τὰ ἀρχαία αὐτῶν συστατικὰ στοιχεῖα. Μέρος τῶν σχολίων πηγάζει ἐξ ἀρχαίων χρόνων καὶ περιέχει πλούσιον θησαυρὸν παλαιᾶς ἀρίστης σοφίας. Ταῦτα εἶνε τὰ ὑπὸ Βέστοραχ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Α διακριθέντα, καὶ τὸ πρῶτον βιβλίον τῶν τοῦ αὐτοῦ σχολίων Β, ἕτινα ἀμφοτέρω ἀνάγονται εἰς τὸ ὑπόμνημα τοῦ Λογγίνου, ἂν καὶ δὲν διετήρησαν τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ μορφήν· εἶτι δὲ τὸ τέταρτον βιβλίον τῶν σχολίων Β, ὅπερ ἀπέφύρασαν ἴσως ἐκ τοῦ ὑπομνήματος τοῦ Ὀρρου. Ἄλλα δὲ πάλιν ἀνάγονται εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ Χαιροβουκοῦ καὶ ἄλλα τέλος δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὀρίσθῃ πῶθεν πηγάζουσι. Ἐκ τούτων δὲ πάντων διακρίνεται σαφῶς τὸ ὡς ἔμπετον βιβλίον εἰς τὰ σχόλια Β προσρητημένον εὐτελέστερον Βυζαντινὸν ἐγχειρίδιον, ὅπερ ὑπὸ διάφορον πῶς μορφήν παρεδόθη καὶ ὡς παραρτήμα ρητορικῆς συλλογῆς καὶ τοῦ Διονυσίου Θρακικοῦ· τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο ἐκπροσωπεῖ τὰς περὶ μετρικῆς γνῶσεως μεταγενεστέρων ἐποχῆς· ἐὰν δὲ δὲν ὀρίσκειται περὶ νοθείας, ἂν ἀποδέχεται ὁ Α. Φύλαξ ἐν σ. β (ἴδε κατωτέρω) εἶνε κατὰ τὴν ἀρχικὴν του μορφήν νεώτερον τοῦ θ' αἰῶνος, ἐπειδὴ ἔχει χρησιμοποιηθῆ ἐν αὐτῷ Κωνσταντίνος ὁ Σεκελιώτης· πιθανῶς ἀνήκει εἰς τὸν Ι αἰῶνα ἢ τοῖς εἰς τοὺς χρόνους τῶν ἐγκυκλοπαιδειαῶν καὶ τῶν μεγάλων συναρχεισμάτων. Εἰς τὰ γενικά ταῦτα ἀνάγκη νὰ ἀρκεσθῶμεν, διότι ἀκριβεστέρω διακρίσεις καὶ πληρέστερος καθορισμὸς δύναται νὰ βασιθῆ μόνον ἐπὶ ἐκτενεστέρως περιγραφῆς πάντων τῶν ἐν τοῖς χειρογράφοις κειμένων.»

Τὰ λοιπὰ διὰ τὸ σύντομον ἐνταῦθα παραλείπονται: παραπέμπονται ὅμως οἱ ἀναγινώσται τῆς «Φόρμιγγος», εἰς Κρουμβάχερ περὶ Βυζαντινῆς λογοτεχνίας τομ. Β'. σελ. 372—374—μεταφ. Σωτηριάδου ἐν Ἀθήναις κλ.

(*Ἐπειτα συνέχεια)
Ἄθων. Περιοδικὸν
Σχολίασμα.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἐκτυπωθείσης τῆς πρὸ καιροῦ ἀγγελθείσης πραγματείας περὶ ἰνεότης τῶν φωνητικῶν ὀργάνων καὶ θεωρίας τῶν συρτηρῶν ῥοσημάτων αὐτῶν, παρακαλοῦνται οἱ κ. συνδρομηταὶ νὰ ἀποστείλωσι τὴν ἐκ δρ. 3 συνδρομὴν αὐτῶν τῷ ἰατρῷ κ. Μγ. Παπαθανασοπούλῳ, ἵνα λάβωσι τὸ βιβλίον ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.

— Διωρίσθη ἱεροκήρυξ παρὰ τῆ ἐπισκοπῆ Φαναρίου καὶ Θεσσαλιώτιδος ὁ ἱεροδιάκονος Πολύκαρπος Ζάχος πτυχιούχος τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ἐκ τῶν ἐκτάκτων συνεργατῶν τῆς Φόρμιγγος.

— Ὁ διορισμὸς οὗτος τοῦ εὐρυμαθοῦς κληρικοῦ κ. Ζάχου ὡς ἱεροκήρυκος ἠκούσθη εὐμενέστατα παρ' ἀπάντων τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας Φαναρίου καὶ Θεσσαλιώτιδος, καθόσον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Ζάχου εὖρον τὸν κατάλληλον τοῦ θείου λόγου διακρύσιον κήρυκα καὶ δεινὸν ἐρμηνευτὴν τῶν θεοπνεύστων Ἱερῶν Γραφῶν καὶ τοῦ Εὐαγγελίου.

— Ἡ «Φόρμιγγς» συγγαίρει ἐκ καρδίας τὸν συμπαθῆ συνεργάτην τῆς κ. Ζάχου διὰ τὸν διορισμὸν του τοῦτον, εὐχομένη εὐδοκίμῃσιν ἐν τῷ νέῳ τούτῳ σταδίῳ, εἰς ὃ θεὰ εὐδοκία ἐκλήθη.

— Ἀρίσκειτο χάριν ὑποθέσεων τῆς Μονῆς Βαρνακώτης ὁ Πανοσιώτατος Ἡγούμενος ταύτης καὶ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Γερμανὸς Κυριαζῆς τελειό-

φοίτος τῆς Θεολογίας, ὃν μετὰ χαρᾶς ἐπανείδον οἱ πολυπληθεῖς φίλοι του.

— Τῆ ἐβδόμῃ ταύτῃ ἀναχωρεῖ ἐντεῦθεν ἀπερχόμενος εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα Λευκωσίαν Κύπρου ὁ φίλος ἡμῶν κ. Γ. Δ. Πετρίδης δημοσιογράφος εὐδόκιμος καὶ σπουδαστής, ἐνθερμος δὲ τοῦ καλοῦ καὶ τῶν εὐγενῶν ιδεῶν ἰάτρης σχῶν κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονὴν αὐτοῦ εἰδικὰς ἐπὶ μουσικῶν ζητημάτων μετὰ διαφόρων μουσικῶν συνεντεύξεις ἃς θέλει δημοσιεύσει εἰς τὰς ἐγκρίτους τῆς Κύπρου συναδέλφους.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Ὁ κ. Ἰωάννης Δούκας κατιδὼν τὴν ἄλλειψιν παρ' ἡμῖν κέντρου καὶ συλλόγου τραγωδιστῶν ἀπεφάσισε νὰ ἰδρῦσῃ τοιοῦτον, σκοπὸς τοῦ ὁποίου ἔστι ἡ

καλλιέργεια καὶ διάδοσις τῶν δημοδῶν καὶ ἐθνικῶν ἡμῶν φημάτων.

Ὅθεν παρακαλεῖ πάντας τοὺς τραγωδιστὰς ὅπως προσέλθωσι τὴν Κυριακὴν 10 τρέχοντος μηνὸς περὶ ὥραν 3 μ. μ. εἰς τὸ Βαρβάκειον Λύκειον πρὸς σύσκεψιν τῆς ἰδρύσεως τοῦ συλλόγου τούτου.

Παρακαλεῖται δ' ἕκαστος τραγωδιστῆς λαμβάνων γνῶσιν τῆς παρουσίης ν' ἀνακοινώσῃ ταύτην καὶ εἰς ἄλλους τραγωδιστὰς ὅπως οὕτω λάβωσι γνῶσιν ἅπαντες οἱ τραγωδισταὶ καὶ προσέλθωσι κατὰ τὴν ἀνωτέρω ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Βαρβάκειου.

ΕΠΗΦΥΛΛΙΣ «ΦΟΡΜΙΓΓΟΣ» ἀριθ. 7

**ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΝ ΜΕΓΓΑ
ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΥΠΟ
ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ**

**ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΥ Α'—ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.**

Περὶ τοῦ κατὰ τὸ μέλος ποσοῦ ἦτοι περὶ φθόγγων.

(Συνέχειαν καὶ παραπομπὴν ἰδὲ προηγ. φύλλον).

§ 14. Τὸ ποσὸν ὑπερ θεωρεῖται εἰς τὸ μέλος, εἶναι ἡ Ἀνάβασις, ἡ Κατάβασις καὶ ἡ Ἰσότης. Εἰς τὸ Διατονικὸν λοιπὸν γένος κατὰ τὸ Διαπασῶν σύστημα, Ἀνάβασις μὲν εἶνε σειρά φθόγγων, ψαλλομένων διὰ τῶν ἐξῆς συλλαβῶν κατὰ ταύτην τὴν τάξιν, οἷον,

πα, βου, γα, δι, κε, ζω, νη, πα.

§ 15. Κατάβασις δὲ εἶνε σειρά φθόγγων, ψαλλομένων κατὰ τὴν ἐναντίαν τῆς ἀναβάσεως τάξιν, οἷον

Πα, νη, ζω, κε, δι, γα, βου, πα.

§ 16. Ἡ μὲν Ἀνάβασις λέγεται καὶ ἀνοδος, καὶ ἐπίτασις καὶ ὀξύτης· ἡ δὲ Κατάβασις λέγεται καὶ κάθοδος, καὶ ἀνεσις, καὶ βαρύτης· αὐτὴ δὲ ἡ σειρά τῶν φθόγγων λέγεται Κλίμαξ.

§ 17. Ἰσότης δὲ λέγεται σειρά φθόγγων, ψαλλομένων διὰ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, μή- ὀξυνομένων, μήτε βαρυνομένων· οἷον, παπαπα, ἢ διδιδι, ἢ ζωζωζω.

§ 18. Ἴνα δὲ καὶ σχεδιάσωμεν παραδειγματικῶς ἐν εἴδει κλίμακος τὴν σειράν τῶν φθόγγων, τῶν ὀξυνομένων καὶ βαρυνομένων, προκείσθω τὸ ἐξῆς διάγραμμα, τὸ ὁποῖον ἀρχόμενοι ψάλλειν, λέγομεν πα· ἀπ' αὐτοῦ δὲ ἐροῦμεθα εἰς τὸν βου· ἀπὸ δὲ τοῦ βου εἰς τὸν γα· ἀπὸ δὲ τοῦ γα εἰς τὸν δι· ἀπὸ δὲ τοῦ δι εἰς τὸν κε· ἀπὸ δὲ τοῦ

Πρῶτον μὲν οὖν καὶ πρεσβύτατον αὐτῶν θετέον τὸ διάτονον· πρῶτον τι αὐτοῦ ἢ τοῦ ἀνθρώπου φύσις προτυγχάνει· δεύτερον δὲ, τὸ χρωματικόν· τρίτον δὲ καὶ ἀνώτατον, τὸ ἐναρμόνιον· τελευταῖον γὰρ αὐτῶ καὶ μόλις μετὰ πολλοῦ πόνου συνθίξεται ἡ αἰσθήσις. (Ἀριστοτ. ἁρμον. στοιχ. α')

Τούτων τῶν τριῶν γενῶν φυσικώτερον μὲν ἐστὶ τὸ διάτονον· πᾶσι γὰρ καὶ τοῖς ἀπαιδεύτοις παντάπασιν μελωδητὸν ἐστὶ, τεχνικώτατον δὲ τὸ χρῶμα· παρὰ γὰρ μόνους μελωδεῖται τοῖς πεπαιδευμένοις, ἀκριβεστέρον δὲ τὸ ἐναρμόνιον· παρὰ γὰρ τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἐν Μουσικῇ τετύχηκε παραδοχῆς· τοῖς δὲ πολλοῖς ἐστὶν ἰδύνατον. (Ἀριστείδης 12.)

κε εἰς τὸν ζω· ἀπὸ δὲ τοῦ ζω εἰς τὸν νη· καὶ ἀπὸ τοῦ νη εἰς τὸν Πα. Καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ Πα ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν νη· καὶ ἀπὸ τοῦ νη εἰς τὸν ζω· καὶ οὕτω καθεξῆς ἕως νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν πρῶτον πα.

Ἡ Διατονικὴ Κλίμαξ

κατὰ τὸ Διαπασῶν σύστημα, ἐν ᾗ διδάσκονται οἱ ἀρχάριοι τὸ ποσὸν τῆς μελωδίας.

Μαζουρίαι	π	12	πα
	ῥ		
	ῖ	7	νη
	ζ'		
	ξ	9	ζω
	κ		
	ῑ	12	κε
	λ		
	Ί	12	δ.
	ῥ		
σ	7	γα	
ξ			
π	9	βου	
ῑ			
ῖ			
ζ'			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			
Ί			
ῥ			
σ			
ξ			
κ			
ῑ			
λ			